

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju
według stanu na 31.12.2019 roku**

I. Podmioty objęte informacją

1. Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju. z siedzibą w Busku- Zdroju, ul. Stefana Batorego 1A, 28-100 Busko-Zdrój, zwany dalej „Bankiem”, będącego spółdzielnią wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Kielcach, X Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000046612. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000497354.
2. Bank Spółdzielczy w Busku- Zdroju zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. z/s w Warszawie na mocy umowy zrzeszenia zawartej w dniu 27.03.2002 r. oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności. Funkcjonowanie w ramach Systemu stanowi dodatkowy element zabezpieczenia płynności i możliwości pozyskania środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, jak również obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu ustalonych limitów oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.
4. Bank Spółdzielczy w Busku- Zdroju nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
Zgodnie z § 2 ust. 2 Statutu Bank działa terenie województwa świętokrzyskiego oraz na terenie powiatów z województwa małopolskiego: dąbrowskiego, tarnowskiego, brzeskiego, proszowickiego, miechowskiego.
5. W 2019 roku Bank Spółdzielczy w Busku- Zdroju prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
  - Centrala w Busku- Zdroju ul. S. Batorego 1A
  - Oddział w Busku- Zdroju ul. S. Batorego 1A
  - Oddział w Wiślicy ul. Rynek 37
  - Oddział w Kazimierzy Wielkiej ul. M. Reja 1
  - Punkt Obsługi Klienta w Busku- Zdroju Os. Pułaskiego 10
  - Punkt Kasowy w Busku- Zdroju Aleja A. Mickiewicza 10 (Urząd Miasta i Gminy)
  - Punkt Kasowy w Czarnocinie, Czarnocin 100 (Urząd Gminy).
6. Bank uczestniczy w ustawowym systemie gwarantowania depozytów i przestrzega zasady jego funkcjonowania. Wierzytelności podmiotów, objętych systemem gwarantowania, uznanych w Ustawie za Deponentów, powstające w związku z wykonywaniem czynności bankowych, są chronione w zakresie określonym w Ustawie z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji ze zmianami.
7. W Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju wprowadzono Zasady Ładu Korporacyjnego przez Zarząd Uchwałą nr 10/166/14 z dnia 29.12.2014r. zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 10/13/14 z dnia 29.12.2014r. oraz zatwierdzone prze Zebranie Przedstawicieli Uchwałą nr 1/2015 z dnia 03.06.2015r. W.w Zasady wraz z oceną ich stosowania za 2019r są dostępne na stronie internetowej Banku. W 2017 roku Bank wprowadził anonimowy system informowania o nieprawidłowościach oraz dostosował definicję niezależności członków Rady Nadzorczej do zapisów Ustawy o biegłych rewidentach. W Radzie Nadzorczej jest odpowiednia ilość członków niezależnych, która zapewnia powołanie Komitetu Audytu. W dniu 19 października 2017r. Rada Nadzorcza powołała Komitet Audytu.

8. Według stanu na dzień 31.12.2019 roku Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych i współzależnych. Na dzień 31.12.2019r. Bank posiadał zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

Nazwa podmiotu	Kwota zaangażowania	Przedmiot działalności	Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza funduszy własnych Banku
Bank BPS S.A.	1.697.476,30	Wykonywanie czynności bankowych m.in.: prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i pożyczek oraz gwarancji bankowych.	Nie pomniejsza funduszy własnych
Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	5.000,00	Realizowanie zadań wynikających z funkcji jednostki zarządzającej System Ochrony Zrzeszenia BPS m. in.: monitorowanie, szacowanie i kontrolowanie ryzyka działalności Członków Spółdzielni, realizowanie audytu wewnętrznego wobec nich, prowadzenie działań restrukturyzacyjnych i prewencyjnych, stosowanie określonych przepisami środków oddziaływania, udzielanie pomocy finansowej Członkom.	Nie pomniejsza funduszy własnych

9. Według stanu na 31.12.2019r. stopa zwrotu z aktywów Banku Spółdzielczego w Busku-Zdroju obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej (wartość średnia arytmetyczna z końca 13 okresów miesięcznych od grudzień 2018r. do grudzień 2019r.) wynosi 0,22%.

II. Cele i strategię zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Busku- Zdroju, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):

- **ryzyko płynności i finansowania,**

- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko braku zgodności,
- biznesowe w tym ryzyko wyniku finansowego i ryzyko strategiczne,
- ryzyko kapitałowe (niewypłacalności),
- ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:

1. Gromadzenie informacji dotyczących ryzyka,
2. Ograniczanie ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowanego poziomu,
3. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
4. Ograniczanie /eliminowanie negatywnych skutków ryzyka.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju.

Ryzyko kredytowe:

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) przeprowadzanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie

ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów,
- 2) wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych,
- 3) prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów,
- 4) bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania,
- 5) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych,
- 6) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,
- 7) kontroli działalności kredytowej.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej.

Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz ograniczające ryzyko kredytowe.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji detalicznych zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Bank stosuje ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej, dostosowane do ich charakterystyki ryzyka, określone w „Instrukcji metodyka oceny zdolności kredytowej osób fizycznych w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju”.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców obok przyjętych metod oceny zdolności kredytowej, można stosować indywidualne zasady zarządzania.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem zasad ustanawiania prawnych form zabezpieczenia wierzytelności.

Podjętą decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Wymagane jest zabezpieczenie wierzytelności w wysokości co najmniej 130% kwoty udzielonego kredytu. W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, Bank przy ustanawianiu zabezpieczenia stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Bank przyjmuje zabezpieczenia:

- 1) osobiste – osoba odpowiedzialna z tytułu zabezpieczenia odpowiada całym swoim obecnym i przyszłym majątkiem.

Do osobistych form zabezpieczeń transakcji kredytowej należą:

- poręczenie wg prawa cywilnego (art. 876-887 Kodeksu cywilnego),
- poręczenie wg prawa wekslowego (art. 30-32 Prawa wekslowego),
- weksel In blanco (art. 1-10, 101-104 Prawa wekslowego),

- przelew wierzytelności na zabezpieczenie (art. 509-517 Kodeksu cywilnego),
- przejęcie długu (art. 519-525 Kodeksu cywilnego),
- przystąpienie do długu,
- gwarancja bankowa (art. 80-83 i 87 Prawa bankowego).

2) rzeczowe – osoba odpowiedzialna z tytułu zabezpieczenia odpowiada tylko do wysokości wartości poszczególnych składników majątku, na których dokonano zabezpieczenia.

Do rzeczowych form zabezpieczeń transakcji kredytowej należą:

- przewłaszczenie na zabezpieczenie (art. 101 Prawa bankowego).
- zastaw rejestrowy (ustawa z dnia 06 grudnia 1996r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów Dz. U. Nr 149 poz. 703 z późniejszymi zmianami),
- zastaw ogólny (art. 306-335 Kodeksu cywilnego),
- hipoteka (art. 65-112 ustawy o księgach wieczystych i hipotece Dz. U. Nr 19 poz. 147 z późniejszymi zmianami),
- blokada środków na rachunku bankowym,
- ubezpieczenie kredytu,
- kaucja (art. 102-103 Prawa bankowego).

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe o jak najwyższej wartości pozwalające na pomniejszenie podstawy tworzenia rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków z późn. zmianami.

Bank preferuje formy zabezpieczenia, biorąc pod uwagę płynność zabezpieczenia, tj. możliwość sprzedaży danego zabezpieczenia na rynku, bez znaczącej utraty wartości, określaną na podstawie własnych doświadczeń, analizy rynku w postaci analizy ofert sprzedaży, giełd, doniesień o przetargach i innych źródeł dostępnych Bankowi. W celu uwzględnienia analizy płynności zabezpieczeń w procesie przyjmowania zabezpieczeń Bank ustala maksymalne wskaźniki korygujące wartość zabezpieczeń.

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych, w pierwszej kolejności stosując zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z późn. zmianami.

Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi zostały zawarte w Instrukcji „Prawne formy zabezpieczenia spłaty kredytów i pożyczek” oraz „Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Busku-Zdroju”

Bank udziela kredytów konsumenckich i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim. W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej, uwzględniający minimum egzystencji.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku. Narzędziem monitoringu są arkusze analityczne.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z „Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju”, „Instrukcją zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju” oraz „Jednolitymi zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych przez uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS”, obowiązującymi w Banku.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

- 1) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów koncentracji,
- 2) stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów,
- 3) analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) badaniu ekspozycji zagrożonych,
- 5) przedsięwzięciach organizacyjno- kadrowych.

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: struktura portfela kredytowego przedmiotowa i podmiotowa, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół Ryzyk i Analiz. Analizy dotyczące: koncentracji branżowej, adekwatności kapitałowej, ekspozycji przeterminowanych, koncentracji zabezpieczeń, kredytów zabezpieczonych hipotecznie, detalicznych ekspozycji zawierają zastawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań. Analiza miesięczna i kwartalna opracowywana jest i przedkładana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją system informacji zarządcze w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju.

Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego oraz innych systemów wspomagających. Każdorazowo po zaimportowaniu danych z systemu informatycznego i wygenerowaniu raportów, przeprowadzana jest kontrola ich zgodności ze sprawozdawczością Banku za analizowany okres oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego Banku obejmuje:

- 1) analizę ilościową i wartościową portfela,
- 2) analizę wskaźnikową,
- 3) ocenę realizacji limitów koncentracji,
- 4) analizę jakościową portfela,
- 5) analizę wrażliwości na wystąpienie sytuacji skrajnej.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji Zespołu Ryzyk i Analiz. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka, zatwierdzonego w ramach założeń do planu

ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym. Limity określające jednostkowe zaangażowanie danego klienta są monitorowane w momencie udzielania kredytu oraz podczas monitoringu sytuacji klienta po udzieleniu kredytu przez Stanowisko Monitoringu.

Każdy przypadek lub możliwość przekroczenia limitów jednostkowych jest sygnalizowany osobie kierującej komórką udzielającą kredyty, a następnie Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyko kredytowe.

Powyższe działania pozwalają mierzyć, kontrolować i monitorować profil ryzyka kredytowego, występującego w działalności Banku. Gdy ryzyko występujące w portfelu kredytowym okazuje się nieakceptowane, Zarząd Banku stosuje następujące rozwiązania:

- 1) ograniczanie kwoty zaangażowania poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów na kredyty udzielane określonym kredytobiorcom, na duże zaangażowania kredytowe lub na pewne rodzaje kredytów o wysokim stopniu zbadanego ryzyka,
- 2) zwiększenie poziomu zabezpieczeń,
- 3) restrukturyzowanie zadłużenia,
- 4) doskonalenie standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej, opracowanie odpowiednich procedur wewnętrznych,
- 5) podejmowanie innych zindywidualizowanych działań, zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia.

Ryzyko płynności i finansowania

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, w tym wypełnienie nadzorczych miar płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- 2) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności,
- 3) minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności,
- 4) monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej powodującej konieczność uruchomienia planu awaryjnego utrzymania płynności,
- 5) minimalizowanie ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości,
- 6) optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych,
- 7) utrzymywanie nadzorczych miar płynności na bezpiecznym poziomie. Bank, pomimo działania w systemie ochrony wylicza i utrzymuje zarówno krajowe miary nadzorcze, jak i unijne na wymaganym poziomie w ujęciu indywidualnym.

Bank zarządza płynnością:

- 1) bieżącą w tym dzienną i śróddzienną tj. aktywnie zarządza środkami na rachunku

bieżącym, lokując nadwyżki w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe Narodowego Banku Polskiego oraz Skarbu Państwa, zarządza gotówką poprzez ustalanie limitów kasowych,

- 2) płynnością krótko i średnioterminową poprzez niezależną ocenę wskaźników płynności, wyznaczanie i monitorowanie limitów płynnościowych oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) płynnością długoterminową poprzez badanie stabilności bazy depozytowej oraz ustalanie limitów koncentracji aktywów i pasywów.

Głównym źródłem finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są depozyty stabilne (obliczone na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku. W celu kształtowania odpowiedniej struktury aktywów i pasywów Bank prowadzi aktywną politykę stóp procentowych. Limity ostrożnościowe dotyczące finansowania długoterminowego, ograniczają znaczne zaangażowanie się Banku w tego typu aktywa.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność. Funkcjonowanie w ramach Systemu stanowi dodatkowy element zabezpieczenia płynności i możliwość pozyskania awaryjnego finansowania w przypadku zagrożenia płynności Banku.

Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych oraz zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych a tym samym utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Celem ten jest realizowany poprzez:

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienną realizację polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych,
- 4) identyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem, mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.

Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- 2) do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego oraz ekonomiczną wartość kapitału,
- 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy oraz ekonomiczną wartość kapitału,
- 4) Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych.

Ryzyko walutowe:

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

- 1) zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
- 2) podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych.
- 3) strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
- 4) Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
- 5) zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
- 6) w ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
- 7) poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut) .
- 8) wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
- 9) monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
- 10) pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego

wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.

- 11) Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.

Ryzyko operacyjne:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

- 1) utrzymanie narażenia Banku na wystąpienie strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju poziomie,
- 2) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia niezależne od jego działań,
- 3) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgłaszania, rejestrowania i analizowania zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz wprowadzania działań zabezpieczających.

Cele szczegółowe to:

- 1) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
- 2) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
- 4) ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych oraz zapewnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D”,
- 5) zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałaniu terroryzmu.

Zakładany wzrost skali działalności stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m.in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczania możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych, generujących straty.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego, jest:

- 1) bieżące dostosowywanie systemu do wymogów prawa,
- 2) wprowadzanie nowych produktów,
- 3) wprowadzanie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania

- wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych,
- 4) monitorowanie zgodności z zaleceniami Rekomendacji D.

Ryzyko braku zgodności

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest efektywne eliminowanie przypadków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, przyjętych standardów postępowania oraz podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności.

W celu ograniczania ryzyka braku zgodności w Banku podejmowane są następujące działania:

- 1) opracowanie, wdrożenie i przestrzeganie Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności, zawierającej procedury monitorowania i ograniczania tego ryzyka.
- 2) przydzielenie zadań w zakresie analizy ryzyka braku zgodności odpowiednim komórkom organizacyjnym Banku.
- 3) utworzenie niezależnej komórki ds. zgodności - Stanowiska Kontroli Wewnętrznej i Zgodności.
- 4) bieżące śledzenie zmian w regulacjach zewnętrznych i terminowe wprowadzanie zmian do regulacji wewnętrznych, w oparciu o wzorce Banku Zrzeszającego i wytyczne Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
- 5) przeprowadzanie postępowań wyjaśniających w sprawie implementacji zmian przepisów zewnętrznych do procedur wewnętrznych Banku.
- 6) dokonywanie pomiaru i monitorowania ryzyka braku zgodności.
- 7) współpraca z Bankiem Zrzeszającym i Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w zakresie dostosowania wewnętrznych regulacji do zmian przepisów zewnętrznych.
- 8) współpraca z dostawcami systemów informatycznych.
- 9) bieżąca aktualizacja regulacji wewnętrznych w Banku.
- 10) zapewnienie wewnętrznej spójności regulacji obowiązujących w Banku poprzez prowadzenie testów zgodności w formie okresowych przeglądów procedur.
- 11) przeprowadzanie okresowej weryfikacji przyjętych regulacji zgodnie z Instrukcją „Zasady zarządzania zmianami procedur wewnętrznych w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju” oraz z zasadami szczegółowymi ujętymi w poszczególnych regulacjach dotyczących ryzyk i adekwatności kapitałowej.
- 12) prowadzenie i stała aktualizacja rejestru regulacji wewnętrznych, obowiązujących w Banku.
- 13) zapewnienie sprawnego przepływu informacji o zmianach przepisów.
- 14) szkolenia pracowników.
- 15) stosowanie zapisów zawartych w Zasadach dobrej praktyki bankowej, opracowanych przez Związek Banków polskich oraz w Kanonie dobrych praktyk rynku usług finansowych, a także w Zasadach ładu korporacyjnego opracowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- 16) kontrola przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku.
okresowy audyt przyjętych rozwiązań.

Ryzyko wyniku finansowego:

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu podejmowanego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia działania) oraz monitorowania wykonania planu.

Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

- 1) angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego,
- 2) analizę potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania,
- 3) analizę konkurencji w zakresie rozwoju oferty oraz polityki cenowej,
- 4) dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów,
- 5) zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów,
- 6) elastyczność w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen,
- 7) prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach (dożynki, dni Miasta itp.),
- 8) aktywizację sprzedaży poprzez szkolenia sprzedażowe, budowanie postaw prosprzedażowych,
- 9) optymalizację kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych.

Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.

Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno - finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności):

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier 1 podstawowy, Tier I i Tier II oraz odpowiedniej struktury funduszy własnych,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
- 4) optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym.

Poziom funduszy własnych:

1. Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
  - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
  - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 13,50%, oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż 11,50%.
4. W przypadku obniżenia łącznego współczynnika kapitałowego poniżej minimalnego wymaganego przepisami poziomu, Bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom współczynnika oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa Bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR .
8. W celu utrzymania wskaźników kapitałowych na wymaganym poziomie Bank podejmuje następujące działania:
  - 1) zwiększa fundusz zasobowy z tytułu odpisów z zysku,
  - 2) dokonuje analizy zasad tworzenia wymogów kapitałowych,
  - 3) dokonuje zmiany struktury aktywów pod kątem wag ryzyka,
  - 4) dokonuje zmiany struktury aktywów na bardziej dochodowe.

Ww. działania mają za zadanie osiągnięcie wskaźników kapitałowych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce

kapitałowej.

3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na łączny i wewnętrzny współczynnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny współczynnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 8, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe.
3. W Polityce kapitałowej określone są limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono przekroczenia limitów, o których mowa w Rozporządzeniu 575/2013 UE.
7. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego są dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego oraz pozostałych wskaźników kapitałowych na poziomie nie niższym niż niż wymagany minimalny poziom regulacyjny, zgodnie ze wskazaniem Ustawy o nadzorze ostrożnościowym i rekomendacją KNF.
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, uwzględniając kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej.
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
  - 1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 13,50%;
  - 2) dąży do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:
    - a) fundusz udziałowy: maksimum 10%,
    - b) pozostałe fundusze łącznie: minimum 90%;
  - 3) przeznacza co najmniej 90% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
    - a) strategią rozwoju banku,
    - b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
    - c) zmiennością wyniku finansowego netto,
    - d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną,
    - e) funkcjonowaniem w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia,
  - 4) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 5% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 30% funduszu udziałowego Banku;
  - 5) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie maksymalnie 10% uznanego kapitału Banku;
  - 6) ogranicza zaangażowanie kapitałowe w instrumenty finansowe, które nie są kwotowane na aktywnych rynkach.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału podstawowego (Tier 1) i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej definiowane jest jako ryzyko wynikające z podatności na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plany biznesowe, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej materializuje się poprzez

niedopasowanie skali działalności i struktury źródeł finansowania oraz niedostateczne wyposażenie w fundusze własne.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

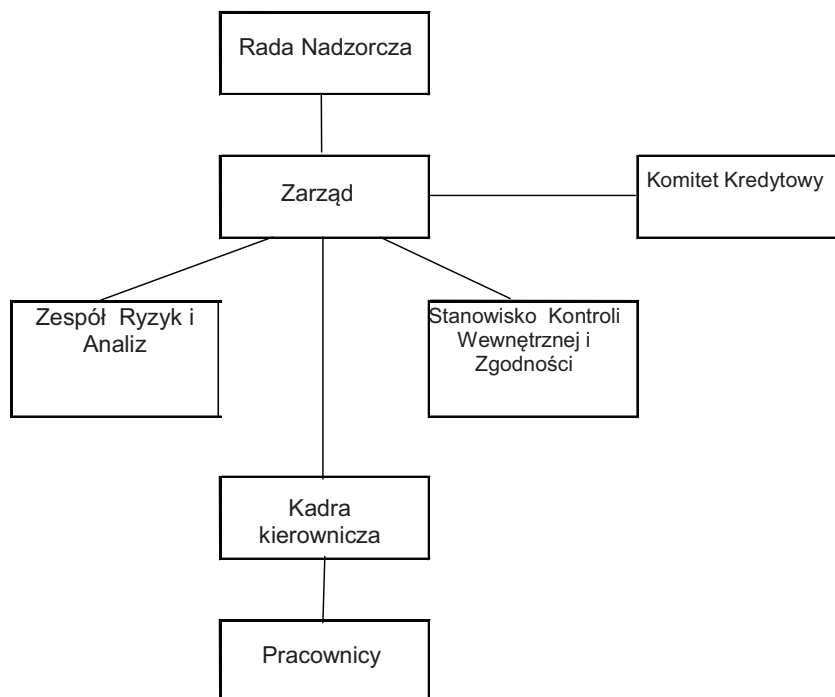
1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Komitet Kredytowy,
4. Zespół Ryzyk i Analiz,
5. Stanowisko Kontroli Wewnętrznej i Zgodności,
6. Audyt wewnętrzny, realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS ,
7. Kadra kierownicza,
8. Pozostali pracownicy Banku.

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Zespół Ryzyk i Analiz.

System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
2. Strategie, polityki, procedury i plany,
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej,
4. Proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku

2. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

W 2019r. nie wystąpiły istotne zmiany w profilu ryzyka Banku. Bank nie podejmował nowych rodzajów działalności, nie zidentyfikowano nowych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Podejmowane przez Bank działania zapewniały stabilny i zrównoważony rozwój. Bank nie posiada portfela handlowego, nie przeprowadza transakcji pochodnych obciążonych ryzykiem rynkowym. Występujące w Banku ryzyko wynika z oferowania standardowych produktów bankowych. Stosowana strategia, polityki i metody zarządzania ryzykami, w tym poziom limitów dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko, zapewniały prowadzenie bezpiecznej i rentownej działalności. Obowiązujące w Banku wewnętrzne limity ostrożnościowe, dostosowane są do skali, profilu i złożoności działalności Banku. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu (profilu) ryzyka Banku, określonego w Planie ekonomiczno-finansowym i Strategii.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych oraz łącznego obciążenia funduszy wymogami z tytułu ryzyk związanych z prowadzoną działalnością.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka	Kwota wymogu w zł	Wartość % w stosunku do funduszy własnych
Ryzyko kredytowe	5 398 075,24	38,33%
Ryzyko walutowe	0,00	0,00%
Ryzyko operacyjne	930 944,33	6,61%
Ryzyko płynności	0,00	0,00%
Ryzyko stopy procentowej	152 615,17	1,08%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0,00	0,00%
Ryzyko kapitałowe	0,00	0,00%
Ryzyko biznesowe w tym strategiczne i wyniku finansowego	0,00	0,00%
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0,00	0,00%
Inne niezidentyfikowane ryzyka w tym uznane za nieistotne	0,00	0,00%
Razem	6 481 634,74	46,02%

Według stanu na 31.12.2019r. w żadnym przypadku nie został przekroczony indywidualny limit alokacji funduszy własnych na poszczególne ryzyka oraz ogólny limit obciążenia funduszy własnych wymogami z tytułu ryzyk związanych z prowadzoną działalnością.

3. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W zakresie art. 435 ust. 2 Bank informuje, że Zarząd Banku składa się z trzech osób i w jego skład wchodzi:

- Prezes Zarządu,
- Zastępca Prezesa- Dyrektor Finansowy,
- Członek Zarządu – Dyrektor Handlowy.

Prezes Zarządu Banku jak i pozostali Członkowie Zarządu nie zajmują stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie zasiadają na stanowiskach dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony, spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia 575/2013, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art.4 ust. 1 pkt. 36 w.w. Rozporządzenia.

4. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Członków Zarządu Banku zgodnie z przepisami prawa i Statutem powołuje Rada Nadzorcza Banku. Członkowie Zarządu podlegają ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje, doświadczenie i reputację. Zasady wyboru Członków Zarządu i ocen zawierają następujące procedury wewnętrzne:

- 1) „Procedura dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju”;
- 2) „Regulamin działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju”.

Członków Rady Nadzorczej zgodnie ze Statutem Banku i przepisami prawa powołuje Zebranie Przedstawicieli. Rada Nadzorcza składa się z siedmiu osób. Sześciu członków Rady Nadzorczej pełni swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję, jeden członek Rady Nadzorczej pełni funkcję pierwszą kadencję.

Rada Nadzorcza w 2019 roku odbyła 10 posiedzeń, w tym co najmniej jeden raz omawiała zagadnienia oceny polityki wynagradzania.

Zebranie Przedstawicieli obradujące w dniu 30 czerwca 2020 roku przyjęło „Politykę zapewnienia odpowiedniości Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju”, w której wprowadzono zasadę różnorodności w zakresie wyboru członków Rady Nadzorczej Banku.

Bank, z uwagi na skalę działalności nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty instrukcją – System Informacji Zarządczej definiującą częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Członkowie Rady Nadzorczej podlegali ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje, doświadczenie i reputację. Zasady wyboru Członków Rady Nadzorczej i ocen zawierały następujące procedury wewnętrzne:

- 1) „Regulamin wyboru Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju”,
- 2) „Regulamin działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju”,
- 3) „Procedura dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej”.

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku w okresach rocznych.

1. Członkowie Zarządu podlegają ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kryteria dotyczące reputacji oraz kompetencji (kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, właściwość postawy wobec pełnionej funkcji). Oceny odpowiedniości dokonuje Komisja ds. odpowiedniości składająca się z 3 przedstawicieli wybranych przez Radę Nadzorczą.

W dniu 31 stycznia 2020 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała oceny indywidualnej członków Zarządu Banku oraz kolegialnej Zarządu Banku za rok 2019. Na ocenę indywidualną członków Zarządu składała się ocena kwalifikacji oraz reputacji, natomiast przy ocenie kolegialnej Zarządu ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ocenę reputacji Banku, jako pochodnej działań członków Zarządu. Po dokonanej analizie informacji zawartych w oświadczeniach poszczególnych członków Zarządu i weryfikacji kwalifikacji członków Zarządu Banku (wiedza, umiejętności, doświadczenie) oraz biorąc pod uwagę wyniki działalności Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju w 2019r. Rada Nadzorcza zawnioskowała do Zebrania Przedstawicieli o udzielenie wszystkim członkom Zarządu absolutorium, a Zebranie Przedstawicieli w dniu 30 czerwca 2020 r. je udzieliło.

Członkowie Zarządu Banku spełniają kryteria Banku dotyczące pozytywnej reputacji osobistej. Nie zaistniały fakty ani okoliczności mogące spowodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty reputacji osobistej przez członka Zarządu, mogące wywołać negatywne skutki w odbiorze wizerunku Banku.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju, jako organ posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji zarządczych w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju. Zarząd na bieżąco, stabilnie i ostrożnie zarządza pracą Banku.

2. Członkowie Rady Nadzorczej powoływani są zgodnie z przepisami prawa przez Zebranie Przedstawicieli.

Członkowie Rady Nadzorczej podlegają ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje i reputację. Oceny odpowiedniości dokonuje Komisja ds. odpowiedniości składająca się z 3 przedstawicieli wybranych przez Zebranie Przedstawicieli. Ocenie odpowiedniości podlega każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej oraz sama Rada Nadzorcza, jako organ kolegialny.

W dniu 30 czerwca 2020r. Komisja ds. Odpowiedniości wybrana przez Zebranie Przedstawicieli Banku dokonała oceny indywidualnej członków Rady Nadzorczej oraz kolegialnej Rady Nadzorczej. Na ocenę indywidualną członków Rady Nadzorczej składała się ocena reputacji i kwalifikacji, natomiast przy ocenie kolegialnej Rady Nadzorczej ocena ostrożnego i stabilnego nadzoru nad zarządzaniem Bankiem oraz ocena reputacji Banku, jako pochodnej działań członków Rady Nadzorczej.

Komisja Odpowiedniości po dokonanej analizie informacji zawartych w oświadczeniach poszczególnych członków Rady Nadzorczej i weryfikacji kwalifikacji członków Rady

Nadzorczej jak i po ocenie właściwości postawy wobec pełnionej funkcji stwierdziła, że poszczególni członkowie Rady posiadają kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju.

Członkowie Rady Nadzorczej spełniają kryteria Banku dotyczące pozytywnej reputacji osobistej. Nie zaistniały fakty ani okoliczności mogące spowodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty reputacji osobistej przez członka Rady Nadzorczej, mogące wywołać negatywne skutki w odbiorze wizerunku Banku.

Rada Nadzorcza, jako organ posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju. Rada na bieżąco nadzoruje pracę Zarządu.

W dniu 30 czerwca 2020r. Zebranie Przedstawicieli Banku przyjęło sprawozdanie Komisji Odpowiedniości z oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej Banku i dokonało oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej Banku w sposób zgodny z oceną dokonaną przez Komisję Odpowiedniości.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną za 2018 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

3. Bank zapewnił środki niezbędne do przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku do pełnienia przez nich funkcji, w szczególności środki niezbędne do ich szkolenia.

4. Wymogi określone w art. 22 aa ustawy Prawo bankowe zostały przez wszystkich Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku spełnione. Przeprowadzona ocena odpowiedniości była pozytywna, wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu dawali rękojmię należytego wykonywania powierzonych im obowiązków.

5. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- Komitet Kredytowy, który w 2019 roku odbył 86 protokołowanych posiedzeń, oraz
- Komitet Audytu, wyłoniony z Rady Nadzorczej, który spotkał się 6 razy.

6. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy statutowe,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,

- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 6) jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 7) System Informacji Zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

W ramach SIŻ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
  - a) wykonanie planu ekonomiczno-finansowego (w tym przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne),
  - b) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
  - c) strukturę przychodów i kosztów,
  - d) wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
  - e) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 6) realizacji zadań wynikających z regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

1. W realizacji systemu informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
  - 1) Rada Nadzorcza,
  - 2) Zarząd,
  - 3) Główny Księgowy,
  - 4) Kierownicy komórek organizacyjnych Banku,
  - 5) Zespół Ryzyk i Analiz,
  - 6) Stanowisko Windykacji,
  - 7) Stanowisko Kontroli Wewnętrznej i Zgodności
2. Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Zespół Ryzyk i Analiz.
3. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:
  - 1) miesięcznie Zarząd otrzymuje skróconą informację na temat ogólnego poziomu ryzyka (analiza wskaźników ogólnego poziomu ryzyka) oraz sytuacji finansowej Banku,
  - 2) w cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje analizę ryzyka płynności, stopy procentowej i ryzyka walutowego w terminie odpowiednio do 20 i 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy,
  - 3) w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza kwartalna zostaje przekazana w terminie:
    - a) do 25 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - analiza struktury, limitów oraz poziomu rezerw celowych, przeprowadzanie testów warunków skrajnych,

- b) raz na rok do końca pierwszego półrocza - analiza zmian cen nieruchomości i kształtowanie się wskaźnika LtV,
  - c) do 25 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - informacja z wykonania zadań z windykacji, w tym raporty w zakresie poziomu i adekwatności odpisów (rezerw) detalicznych ekspozycji kredytowych,
  - d) raz na rok do 3 tygodni po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego przez ZP- sprawozdanie dotyczące jakości kredytowej ekspozycji restrukturyzowanych, obsługiwanych i nieobsługiwanych, rezerw z nimi związanych oraz zabezpieczeń uzyskanych przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne,
- 4) w zakresie ryzyka operacyjnego – analiza zostaje przekazana w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza,
  - 5) w zakresie bezpieczeństwa systemów informatycznych- do końca pierwszego półrocza sprawozdanie dotyczące stanu bezpieczeństwa teleinformatycznego, do 20 dnia miesiąca po zakończonym kwartale sprawozdanie z funkcjonowania środowiska teleinformatycznego Banku,
  - 6) w zakresie ryzyka braku zgodności – raporty przekazywane są Zarządowi kwartalnie do końca miesiąca następującego po zakończonym kwartale, sprawozdania dla Zarządu i Rady Nadzorczej kwartalnie w terminie do 30 dnia po upływie każdego kwartału,
  - 7) w zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu i Rady Nadzorczej przekazywana jest do 30 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego analiza dotyczy,
  - 8) raz w roku do 15 lutego – analiza strategii i polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, której odbiorcą jest Zarząd i Rada Nadzorcza,
  - 9) raz w roku do końca grudnia – weryfikacja przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.
4. Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej w cyklach:
- 1) na każdym kwartalnym posiedzeniu Rady Nadzorczej - informację na temat adekwatności kapitałowej, poziomu ryzyka kredytowego, ryzyka braku zgodności, płynności, stopy procentowej i walutowego (analiza wskaźników ogólnego poziomu ryzyka) oraz sytuacji finansowej Banku,
  - 2) raz na pół roku – informację na temat poziomu ryzyka operacyjnego,
  - 3) rocznie-syntetyczną informację na temat realizacji głównych celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową,
  - 4) do końca I półrocza sprawozdanie dotyczące bezpieczeństwa systemów informatycznych.

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- 1) wyniki pomiaru ryzyka, w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- 2) informacja o realizacji przyjętych w Banku celów strategicznych (tolerancji / apetytu na ryzyko) oraz pozostałych limitów,
- 3) wyniki kontroli zewnętrznych i wewnętrznych,
- 4) wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka,
- 5) ocenę skuteczności i adekwatności zarządzania ryzykiem.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Lp*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	415 000,00
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	12 868 647,18
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	450 000,00
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	13 733 647,18
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-60 888,26
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów	

	sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-60 888,26
29	Kapitał podstawowy Tier I	13 672 758,92
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	13 672 758,92
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	410 000,00
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	410 000,00
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	410 000,00
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	14 082 758,92
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	79 112 744,66
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty	17,28%

	ekspozycji na ryzyko)	
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,28%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,80%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	10,00%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	9,28%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	410 000,00
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	843 449,00
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną oraz gwarantującym bezpieczeństwo i wypłacalność.

Fundusze własne Banku obejmują kapitał Tier 1 i kapitał Tier II.

Na kapitał Tier I składają się :

- instrumenty kapitałowe (udziały członkowskie), nabyte i opłacone do dnia 28.06.2013r., spełniające warunki art. 28-29 Rozporządzenia CRR, które nie podlegają amortyzacji w kwocie 415.000,00zł; aktualnie podstawowa jednostka udziałowa wynosi 100,00 zł,

- skumulowane inne całkowite dochody w wysokości 12.868.647,18zł , na które składa się kapitał zapasowy w kwocie 12.624.929,54zł oraz fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego w wysokości 243.717,64zł,

- fundusz ogólnego ryzyka w kwocie 450.000,00zł

Kapitał Tier I podlega pomniejszeniu o wartości niematerialne i prawne w kwocie netto 60.888,26zł.

Kapitał Tier II stanowi rezerwa na ryzyko ogólne w kwocie 410.000,00zł.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II

Bank Spółdzielczy w Busku- Zdroju na dzień 31.12.2019r. nie posiadał instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w Banku. W ramach procesu adekwatności kapitałowej Bank dąży do sprecyzowania, czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka. Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku. Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku. W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o minimalne wymogi kapitałowe obliczane na podstawie Rozporządzenia nr 575/2013 Unii Europejskiej z dnia 26.06.2013r., które obejmują:

1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego –równy łącznej ekspozycji na ryzyko kredytowe, wyliczanej metodą standardową, pomnożonej przez 8%, zgodnie z Rozporządzeniem 1423/2013 UE. Zgodnie z art. 112 Rozporządzenia UE. Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z kategorii, wymienionych w Rozporządzeniu UE, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka.

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozumianego jako ryzyko walutowe równy łącznej ekspozycji na ryzyko rynkowe, wyliczonej metodą de minimis. Wymóg kapitałowy z

tytułu ryzyka walutowego stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych.

3. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym– (o ile Bank nie pomniejsza funduszy własnych z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym). Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej oblicza się w zakresie portfela bankowego i portfela handlowego łącznie jako pomnożony przez 12,5 iloczyn wagi ryzyka 1250% z większą z liczb określonych jako:

1. suma kwot, o jakie znaczne pakiety akcji w poszczególnych podmiotach sektora niefinansowego (wyliczane zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym) przekraczają 15% funduszy własnych Banku;

2. kwota, o jaką suma znacznych pakietów akcji w podmiotach sektora niefinansowego przekracza 60% funduszy własnych Banku.

3. Z uwagi na brak portfela handlowego – bank liczy ww. wymóg wyłącznie dla portfela bankowego.

4. Przez pakiet akcji, o którym mowa w niniejszym ustępie, rozumie się:

1) posiadane przez Bank akcje i udziały w innym podmiocie niefinansowym;

2) wniesione dopłaty w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością,

3) wniesione wkłady lub zadeklarowane sumy komandytowe w zależności od tego, która z tych kwot jest większa w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej;

5. W rachunku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji nie uwzględnia się zaangażowań kapitałowych w:

1) bankach krajowych i instytucjach kredytowych, a także w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwych władz nadzorczych;

2) instytucjach finansowych;

3) zakładach ubezpieczeń;

4) innych podmiotach niż wymienione w pkt 1-3, do wysokości kwoty pomniejszającej fundusze własne Banku z tytułu zaangażowań kapitałowych tych innych podmiotów w podmiotach, o których mowa w pkt 1-3;

5) izbach rozliczeniowych, o których mowa w art. 67 ustawy Prawo bankowe;

6) międzybankowych przedsiębiorstwach telekomunikacyjnych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;

7) instytucjach, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;

8) podmiotach, których wyłącznym przedmiotem działalności jest świadczenie usług w zakresie edukacji kadr bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;

9) przedsiębiorstwach pomocniczych usług bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;

10) podmiotach, w których Bank utrzymuje zaangażowanie kapitałowe w związku z jego udziałem w procesie naprawczym tych podmiotów;

11) przejętych w związku z wykonywaniem umowy o subemisję usługową;

12) przejętych w związku z świadczeniem usług pośrednictwa (na rachunek własny w imieniu klienta).

4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego - obliczany metodą wskaźnika bazowego. Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat obrotowych, wyników wyliczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku:

1) Odsetki należne i podobne przychody

- 2) Odsetki do zapłaty i podobne opłaty
- 3) Należności z tytułu prowizji/opłat
- 4) Koszty z tytułu prowizji/opłat
- 5) Przychody z akcji, i innych papierów wartościowych stałej/zmiennej kwocie dochodu
- 6) Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych
- 7) Pozostałe przychody operacyjne

Średnią oblicza się na koniec roku obrotowego, do dnia 31 stycznia na podstawie wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów. Wskaźnik obliczany jest przed odliczeniem wszelkich rezerw i kosztów operacyjnych.

W wyniku nie uwzględnia się następujących pozycji z rachunku zysku i strat:

- 1) zrealizowanych zysków/ strat z tytułu sprzedaży pozycji z portfela niehandlowego,
- 2) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie,
- 3) przychodów z tytułu ubezpieczenia.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 15% wskaźnika.

Wymóg kapitałowy (K) z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 15% wskaźnika i oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=-3}^{-1} \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i-tym roku,

n – liczba lat w których $w_i > 0$

Przy obliczaniu wymogu na dany rok obrotowy ($i=0$) uwzględnia się rok, na koniec którego dokonuje się obliczeń ($i=-1$) i dwa kolejne lata go poprzedzające ($i=-2, -3$).

Poza w. w. ryzykami jako ryzyka istotne Bank zidentyfikował następujące ryzyka i opracował metody wyliczania wymogu:

1. Koncentracji w tym: koncentracji w sektor gospodarki i przyjęte formy zabezpieczenia,

W celu wyliczenia wymogu na w.w. ryzyko Bank analizuje wykonanie ustanowionych limitów zaangażowania w ekspozycje kredytowe wobec podmiotów z tej samej branży oraz zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia. Gdy którykolwiek z przyjętych limitów został przekroczony, Bank wyznacza wymóg wewnętrzny z tytułu ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych, który wynosi 8% sumy przekroczeń limitów. W przypadku, gdy limity są nie przekroczone wymóg kapitałowy wynosi 0.

2. Stopy procentowej w tym: ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe i opcji klienta,

W celu wyznaczenia wymogu na w.w. ryzyko Bank monitoruje łączny poziom ryzyka stopy procentowej w zakresie miar opartych na dochodach, obliczając zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka niedopasowania (ΔNII^p), ryzyka opcji klienta (ΔNII^o) i ryzyka bazowego (ΔNII^b) zgodnie ze wzorem:

$$\Delta NII^c = \Delta NII^p + \Delta NII^o + \Delta NII^b$$

Do pomiaru ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania Bank stosuje analizę luki terminów przeszacowania, na bazie której badany jest potencjalny wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy w ciągu 12 miesięcy. Zgodnie z rekomendacją KNF zakładana jest skala szokowej zmiany stóp procentowych. Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania równy jest kwocie prognozowanego spadku wyniku odsetkowego, wynikłego z uwzględnienia niekorzystnego dla Banku scenariusza zmiany (spadku lub wzrostu) stóp procentowych o założoną skalę.

Analiza ryzyka bazowego dokonywana jest w oparciu o zestawienie luki niedopasowania bilansowych aktywów i pasywów dla poszczególnych stawek bazowych. Stawkami bazowymi są stopy procentowe rynku międzybankowego, w szczególności WIBID/WIBOR oraz stopy podstawowe NBP, w oparciu o które wyznaczane jest w Banku oprocentowanie pozycji generujących przychody/koszty odsetkowe. Bank określa otwartą pozycję (w wartości bezwzględnej) w niedopasowaniu aktywów i pasywów odsetkowych o oprocentowaniu zmiennym dla każdej ze stawek bazowych lub grup stawek w poszczególnych terminach przeszacowania (przedziałach zmiany oprocentowania). Na potrzeby kalkulacji potencjalnej niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 1 roku zakłada się niedopasowanie zmiany stawek bazowych o 35 pb. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka bazowego stanowi zsumowana kwota iloczynu otwartej pozycji Banku, wyznaczonej dla każdej stawki bazowej oraz wartości 35 pb.

Analiza ryzyka opcji klienta dokonywana jest w oparciu o lukę terminów przeszacowania, która korygowana jest o ryzyko związane z wcześniejszą spłatą kredytów i wypłatą depozytów przed terminem umownym. Potencjalna zmiana wyniku odsetkowego Banku oszacowana dla skorygowanej luki terminów przeszacowania jest następnie porównywana ze zmianą wyniku odsetkowego dla pierwotnej luki terminów przeszacowania. Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka opcji klienta stanowi różnica między niekorzystną dla Banku zmianą wyniku odsetkowego dla pierwotnej luki terminów przeszacowania, a zmianą tego wyniku dla luki skorygowanej, tj. uwzględniającej opcję klienta, przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 pb.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka stopy procentowej wykorzystywany jest również poziom zmiany wartości ekonomicznej kapitału EVE.

Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka stopy procentowej stanowi kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta i obliczany jest według następującej formuły

$$IC = \left| \min \left(\Delta EV_{s+}^{cs}; \Delta EV_{s-}^{cs}; \Delta NII_{s+}^c; \Delta NII_{s-}^c \right) \right|$$

gdzie:

- IC - kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka stopy procentowej;
- ΔEV_{s+}^{cs} - zmiana wartości ekonomicznej kapitału z tytułu ryzyka stopy procentowej dla scenariusza wzrostu stóp procentowych;
- ΔEV_{s-}^{cs} - zmiana wartości ekonomicznej kapitału z tytułu ryzyka stopy procentowej dla scenariusza spadku stóp procentowych;
- ΔNII_{s+}^c - zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka stopy procentowej dla scenariusza wzrostu stóp procentowych;
- ΔNII_{s-}^c - zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka stopy procentowej dla scenariusza spadku stóp procentowych.

a następnie porównywany do planowanego wyniku brutto na dany rok. Jeżeli wyznaczony w w.w. sposób kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka stopy procentowej jest wyższy niż planowany na dany rok wynik brutto to Bank na tę różnicę tworzy wymóg wewnętrzny.

3. Płynności i finansowania,

Do wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności wykorzystuje się relację posiadanej na dzień wyznaczania wewnętrznych wymogów kapitałowych wartości aktywów płynnych, wypływów i wpływów, określonych zgodnie z unormowaniami zawartymi w art. 27 dotyczącymi obliczania wskaźnika LCR. W celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły wzrost wpływów o 20% i oblicza wskaźnik LCR, zakładając jednocześnie konieczność utrzymania w.w. wskaźnika na poziomie min. 100%.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności stanowi 8% kosztu pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych o uzyskania minimalnego poziomu wskaźnika LCR na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Koszt pozyskania aktywów płynnych w celu wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka płynności wylicza się według wzoru:

Brakująca kwota aktywów płynnych * (średnia rentowność kredytów za poprzedni miesiąc – oprocentowanie bonów pieniężnych na dzień zakupu aktywów płynnych). W przypadku, gdy Bank utrzymuje wskaźnik LCR w sytuacji skrajnej na poziomie minimum 100% to wewnętrzny wymóg kapitałowy wynosi 0.

4. Kapitałowe

Do wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka kapitałowego Bank wykorzystuje poziom kształtowania się łącznego współczynnika kapitałowego i współczynnika kapitału Tier 1. Bank będzie wyznaczał wymóg kapitałowy na ryzyko kapitałowe w przypadku gdy wartość łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) lub wartość współczynnika kapitału Tier 1 (T1) obliczonego na dzień analizy będzie niższa niż minimalna wymagana przepisami. Jeżeli przekroczenie w.w. współczynników wyniesie nie więcej niż 1 pp. utworzony wymóg kapitałowy wyniesie 0,30% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów). W przypadku gdy przekroczenie to będzie wyższe niż 1 pp. ale nie większe niż 2 pp. wymóg kapitałowy wyniesie 0,60% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów). Jeżeli przekroczenie to będzie wyższe niż 2 pp. wymóg kapitałowy wyniesie 1,0% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów). W przypadku jednoczesnego przekroczenia łącznego współczynnika kapitałowego i współczynnika kapitału Tier 1 przy wyliczaniu kapitału wewnętrznego Bank bierze pod uwagę większą wartość przekroczenia.

5. Biznesowe (w tym strategiczne i wyniku finansowego)

Bank będzie wyznaczał wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka biznesowego, który obejmował będzie :

- 1) wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko strategiczne oraz
- 2) wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko wyniku finansowego.

Bank wyznaczy wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko strategiczne w wysokości 0,50% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów) w przypadku jednoczesnego wystąpienia obydwóch warunków, które zwiększą stopień skomplikowania działalności Banku :

- 1) udział depozytów podmiotów niefinansowych i budżetowych w sumie bilansowej obniży się poniżej 60%,
- 2) udział papierów wartościowych w sumie bilansowej wzrośnie powyżej 15%.

Wewnętrzny wymóg na ryzyko wyniku finansowego wystąpi w przypadku istotnego braku realizacji założonego planu w zakresie wyniku. Jeżeli realizacja planu w zakresie wyniku finansowego będzie w nieznacznym stopniu odbiegała od planu tzn. wypracowany wynik finansowy nie będzie niższy niż 95% wielkości planowanej Bank nie będzie tworzył wymogu na ryzyko wyniku finansowego. Jeżeli natomiast wypracowany wynik finansowy będzie niższy niż 95% ale nie niższy niż 85% wielkości planowanej Bank utworzy wymóg kapitałowy w wysokości 0,25% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów). Natomiast jeżeli realizacja wyniku będzie niższa niż 85% planowanego wymóg kapitałowy wyniesie 0,50% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów).

6. Nadmiernej dźwigni finansowej

Bank będzie wyznaczał wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, w przypadku gdy wartość wskaźnika dźwigni na dzień analizy, obliczonego z zastosowaniem przejściowej definicji kapitału Tier I, będzie niższa niż 5,00%.

Jeżeli poziom wskaźnika dźwigni będzie niższy niż 5,00% ale nie niższy niż 4,00% utworzony wymóg kapitałowy wyniesie 0,50% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów). W przypadku gdy wskaźnik dźwigni ukształtuje się poniżej 4,00% utworzony wymóg kapitałowy wyniesie 1,00% funduszy własnych (uznanych łącznych kapitałów).

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

W celu sprostania tym wymogom, przyjęto założenie, że Bank będzie zarządzał ryzykiem i kapitałem w taki sposób aby wysokość wewnętrznego współczynnika kapitałowego z uwzględnieniem minimalnych i wewnętrznych wymogów kapitałowych nie była niższa niż 10,00% a obciążenie funduszy własnych wymogami z tytułu ryzyk nie przekroczyło 80%. Na dzień 31.12.2019r. obciążenie funduszy własnych wymogami z ryzyk wynosiło 46,02%, łączny współczynnik kapitałowy ukształtował się na poziomie 17,80% natomiast wewnętrzny współczynnik kapitałowy wyniósł 17,38%.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

Ocena adekwatności kapitałowej na koniec 2019 roku wykazała, że Bank posiada kapitał niezbędny do pokrycia minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk związanych z prowadzoną działalnością. Przeprowadzone testy warunków skrajnych wykazały, że Bank posiada odpowiednie bufor (nadwyżki) kapitałowe na wypadek wystąpienia sytuacji skrajnej tj. wzrostu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk związanych z prowadzoną działalnością lub spadku funduszy własnych.

Bank podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli na jego dalszy bezpieczny rozwój.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Wykaz ekspozycji bilansowych i pozabilansowych w podziale na poszczególne kategorie ekspozycji jako 8% kwot ważonych ryzykiem według stanu na 31.12.2019r. przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji w zł	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem w zł	Wymóg kapitałowy w zł
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	45 107 576,40	932 720,00	74 617,60
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	32 651 543,93	6 530 308,79	522 424,70
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 238 881,27	3 238 881,27	259 110,50
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju			
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych			
Ekspozycje wobec instytucji	92 286 947,61	548 438,95	43 875,12
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw			
Ekspozycje detaliczne	78 142 723,02	47 626 712,59	3 810 137,01

Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach			
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	2 034 588,05	2 735 322,97	218 825,84
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem			
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych			
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne			
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową			
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania			
Ekspozycje kapitałowe	1 709 126,30	1 709 126,30	136 730,10
Inne pozycje	8 441 099,57	4 154 429,67	332 354,37
RAZEM:	263 612 486,15	67 475 940,54	5 398 075,24

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

Ryzyko	Regulacyjny wymóg kapitałowy w zł
• kredytowe	5 398 075,24
• operacyjne	930 944,33
• walutowe	0,00
• przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0,00
RAZEM	6 329 019,57

Kalkulacja wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2019r. sporządzona została z uwzględnieniem nie znaczącej skali działalności handlowej, tj. w zakresie księgi bankowej i księgi handlowej łącznie, bez uwzględnienia kapitału krótkoterminowego.

W sytuacji braku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego (walutowego) i wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia znacznych pakietów akcji poza sektor finansowy, regulacyjny wymóg kapitałowy dotyczył tylko ryzyka kredytowego (5.398.075,24 zł) i ryzyka operacyjnego (930.944,33 zł) i stanowił 44,94% posiadanych funduszy własnych.

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym

wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzy rezerwy celowe, odpisy aktualizujące na należności związane z ekspozycjami kredytowymi oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Odpisy na rezerwy celowe, odsetki oraz inne należności związane z działalnością kredytową tworzone są w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące na należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzone są w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych w wysokości 1,5%;
- kategorii "pod obserwacją" w wysokości 1,5%;
- grupy "zagrożone" w tym :
  - kategorii "poniżej standardu" w wysokości 20%;
  - kategorii "wątpliwe" w wysokości 50%;
  - „stracone” w wysokości 100,00%,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące kategorie:

Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji w zł	Czy kategoria jest istotna tak/nie
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków	45 107 576,40	Nie

centralnych		
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	32 651 543,93	Nie
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 238 881,27	Nie
Ekspozycje wobec instytucji	92 286 947,61	Tak
Ekspozycje detaliczne	78 142 723,02	Tak
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	2 034 588,05	Nie
Ekspozycje kapitałowe	1 709 126,30	Nie
Inne pozycje	8 441 099,57	Nie
RAZEM:	263 612 486,15	

przy czym przyjmuje, że kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 20% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne kategorie ekspozycji. Według stanu na 31.12.2019r. istotne kategorie ekspozycji stanowiły:

- ekspozycje wobec instytucji,
- ekspozycje detaliczne.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne. Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. Wszystkie zaangażowania Banku są wobec podmiotów z ww. obszaru geograficznego.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

Branża gospodarki	Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2019r. w zł	Udział w zaangażowaniu bilansowym i pozabilansowym na 31.12.2019r.	Czy branża jest istotna tak/nie
Administracja publiczna	26 455 502,21	22,37%	Tak
Budownictwo	9 917 768,62	8,39%	Nie
Dostawa wody	2 242 498,59	1,90%	Nie
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,00	0,00%	Nie
Działalność naukowa i techniczna	5 767 011,30	4,88%	Nie
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 646 447,64	2,24%	Nie
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,00	0,00%	Nie

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	381 041,06	0,32%	Nie
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 859 976,24	2,42%	Nie
Edukacja	0,00	0,00%	Nie
Górnictwo i wydobywanie	2 287 249,97	1,93%	Nie
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	11 909 347,90	10,07%	Nie
Informacja i komunikacja	79 807,04	0,07%	Nie
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6 082 234,16	5,14%	Nie
Pozostała działalność usługowa	44 057,10	0,04%	Nie
Przetwórstwo przemysłowe	9 503 148,77	8,04%	Nie
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19 618 366,57	16,59%	Nie
Transport i gospodarka magazynowa	1 512 615,14	1,28%	Nie
Pozostałe branże	0,00	0,00%	Nie
Osoby fizyczne	16 945 844,96	14,33%	Nie
Razem:	118 252 917,27	100,00%	

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 20% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna. Według stanu na 31.12.2019r. w Banku Spółdzielczym w Busku-Zdroju branżą istotną była administracja publiczna.

Dla istotnych kategorii ekspozycji (wyznaczonych w pkt 2) tj. ekspozycji detalicznych podział na branże przedstawia się następująco:

Branża	Wartość w zł
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 421 447,64
Budownictwo	4 932 312,01
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 759 109,17
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9 318 977,68
Działalność naukowa i techniczna	2 337 701,24
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18 990 442,25
Przetwórstwo przemysłowe	6 841 882,94
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	374 781,44
Transport i gospodarka magazynowa	1 365 356,20
Górnictwo i wydobywanie	2 181 649,97
Dostawa wody	2 242 498,59
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	956 042,78
Pozostała działalność usługowa	44 057,10
Osoby fizyczne bez klasyfikacji PKD	23 376 464,01

Drugą istotną kategorię stanowią ekspozycje wobec instytucji, do których Bank zalicza należności od Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., którego działalność wg. PKD obejmuje Działalność finansową i ubezpieczeniową.

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych na 31.12.2019r. według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

Termin zapadalności	Wartość nominalna w zł
do 1 miesiąca	2 495 263,38
1 – 3 miesięcy	2 728 988,19
3 – 6 miesięcy	3 854 178,28
6 – 12 miesięcy	8 462 229,34
1 rok – 2 lata	12 920 726,24
2 lata – 5 lat	23 639 832,82
5 lat – 10 lat	29 994 897,98
10 lat – 20 lat	14 569 337,88
powyżej 20 lat	1 190 494,14

przy czym dla ekspozycji detalicznych podział na terminy zapadalności przedstawia się następująco:

Termin zapadalności	Wartość nominalna w zł
Ekspozycje detaliczne	
do 3 miesięcy	3 369 458,52
3-12 miesięcy	9 846 281,98
1 rok – 2 lata	11 491 278,79
2 lata – 3 lata	7 276 020,32
3 lata – 5 lat	10 660 231,90
5 lat – 10 lat	16 916 533,05
powyżej 10 lat	8 344 619,07

6. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji wraz z saldem początkowym i końcowym

Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan rezerw na koniec roku obrotowego
Rezerwy celowe na należności od sektora niefinansowego, w tym:	1 897 883,39	932 012,20	1 344 916,34	158 596,48	1 326 382,77
- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	12 816,03	8 810,20	0,00	10 905,64	10 720,59
- poniżej standardu	27 177,61	32 674,69	17 262,72	37 835,57	4 754,01
- wątpliwe	0,00	17 262,79	- 17 262,72	34 525,51	0,00
- stracone	1 857 889,75	873 264,52	1 344 916,34	75 329,76	1 310 908,17
Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:	1 897 883,39	932 012,20	1 344 916,34	158 596,48	1 326 382,77

Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec roku obrotowego
Odpisy aktual. od należności sektor niefinansowy, w tym:	1 146 947,70	34 891,03	560 622,70	60 791,93	560 424,10
-w syt. normalnej i pod obserwacją	50,99	497,31	0,00	524,29	24,01
-poniżej standardu	87,17	0,00	87,17	0,00	0,00
-wątpliwe	0,00	649,24	- 87,17	736,41	0,00
-stracone	1 146 809,54	33 744,48	560 622,70	59 531,23	560 400,09
Odpisy aktual. od nal. sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instrumenty finansowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- obligacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- jedn. uczestnictwa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- certyfikaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe aktywa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:	1 146 947,70	34 891,03	560 622,70	60 791,93	560 424,10

7. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

	a	b	c	d	e	f	g	h
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		w tym gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonani a zobowiązani a	w tym ekspozycje z utratą wartości				
1	Kredyty i zaliczki	27 880	1 035 022	1 035 022	418	811 962		
2	banki centralne							
3	instytucje rządowe							
4	instytucje kredytowe							
5	inne instytucje finansowe							
6	przedsiębiorstwa niefinansowe							
7	gospodarstwa domowe	27 880	1 035 022	1 035 022	418	811 962		
8	Dłużne papiery wartościowe							
9	Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
10	Łącznie	27 880	1 035 022	1 035 022	418	811 962		

8. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	
Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna												
Ekspozycje obsługiwane												
Ekspozycje nieobsługiwane												
Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane								
Nieprzeterminowane lub przeterminowania dni ≤ 30 dni				Przeterminowane >30 dni ≤90 dni	Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤5 lat	Przeterminowane >5lat ≤ 7 lat	Przeterminowane >7lat	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
Kredyty i zaliczki	189 700 409	189 700 409			3 465 597	1 253 953	15 834	136 463	949 888	1 109 459		3 465 597
Banki centralne												
Instytucje rządowe	28 581 694	28 581 694										
Instytucje kredytowe	92 309 775	92 309 775										
Inne instytucje finansowe	733 652	733 652										
Przedsiębiorstwa niefinansowe	15 792 631	15 792 631		1 230 013	1 230 013							1 230 013
w tym MSP	15 792 631	15 792 631		1 230 013	1 230 013							1 230 013
Gospodarstwa domowe	52 282 657	52 282 657		2 235 584	23 940	15 834	136 463	949 888	1 109 459			2 235 584
Dłużne papiery wartościowe	50 686 767	50 686 767										
Banki centralne	43 796 396	43 796 396										

9. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o				
Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw																		
Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Ekspozycje nieobsługiwane - utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw												
Ekspozycje obsługiwane						Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje obsługiwane - utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisanie częściowe			Z tytułu ekspozycji obsługiwanych		Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	
						w tym etap 1	w tym etap 2	w tym etap 3	w tym etap 1	w tym etap 2	w tym etap 3							
1	Kredyty i zaliczki	189 700 409		3 465 597		10 745				1 876 062					1 589 535			
2	Banki centralne																	
3	Instytucje rządowe	28 581 694																
4	Instytucje kredytowe	92 309 775																
5	Inne instytucje finansowe	733 652																
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	15 792 631		1 230 013											1 230 013			
7	w tym MSP	15 792 631		1 230 013											1 230 013			
8	Gospodarstwa domowe	52 282 657		2 235 584		10 745				1 876 062					359 522			
9	Dłużne papiery wartościowe	50 686 767																
10	Banki centralne	43 796 396																
11	Instytucje rządowe	6 202 108																
12	Instytucje kredytowe	688 263																

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych w zł
Hipoteka na nieruchomości	2 098 116
Przewłaszczenie	202 427

Według stanu na 31.12.2019r. Bank nie stosował techniki redukcji ryzyka kredytowego w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank nie wykorzystuje ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI dla potrzeb wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem.

VIII. Ryzyko rynkowe

Polityka Banku w zakresie ryzyka walutowego w minionym roku polegała na kształtowaniu całkowitej pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego. Według stanu na datę sporządzania informacji w Banku nie wystąpiła konieczność tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego. Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosiła 930.944,33zł i 6,61% funduszy własnych.

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

Rodzaj ekspozycji	Kwota zakupiona ze względu na: • zyski kapitałowe • zamiar strategiczny	Zasady wyceny
Akcje BPS S.A	zamiar strategiczny	wg. wartości godziwej
Udział w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszania BPS	zamiar strategiczny	wg. wartości godziwej
Obligacje podporządkowane BPS S.A.	zyski kapitałowe	wg. zamortyzowanego kosztu

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Akcje BPS S.A	1 197 476,30	1 197 476,30
Udział w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszania BPS	5 000,00	5 000,00
Obligacje podporządkowane BPS S.A.	506 650,00	506 650,00
Obligacje zwykłe BPS S.A.	181 612,80	181 612,80
Obligacje instytucji samorządowych	6 202 108,00	6 202 108,00
Bony pieniężne	43 796 395,90	43 796 395,90

Kwota zrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi 0,00zł

Kwota niezrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi 0,00zł.

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stawki referencyjne. Pozostałe rodzaje ryzyka stopy procentowej (ryzyko opcji klienta, ryzyko krzywej dochodowości) w znikomym stopniu wpływają na zmianę dochodu odsetkowego. Bank jest narażony na ryzyko stopy procentowej z punktu widzenia przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę oprocentowania tzw. luki. Bank posiada lukę dodatnią, co oznacza, że występuje przewaga aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych.

Oznacza to, że w momencie zmiany stóp na rynku natychmiastowemu przeszacowaniu ulega większa część aktywów niż pasywów, co nieproporcjonalnie może zmienić wysokość przychodów i kosztów odsetkowych banku. Bank musi zwracać uwagę, aby luka nie była zbyt duża, co podyktowane jest względami bezpieczeństwa funduszy własnych i powierzonych środków. W warunkach obniżania stóp procentowych wynik finansowy Banku jest narażony na spadek.

Nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych na dzień 31.12.2019r. wynosi 2,4% sumy bilansowej.

W minionym roku Bank nie prowadził istotnych kwotowo portfeli handlowych instrumentów dłużnych, które generują wymogi kapitałowe, z zakresu ryzyk powiązanych ze znaczącą działalnością handlową.

W celu ograniczenia ryzyka stopy procentowej Bank określił limity luki w stosunku do dochodu odsetkowego i funduszy własnych.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych (test warunków skrajnych) obliczony zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju” według stanu na 31.12.2019r. obniża wynik odsetkowy Banku o 2.471.000,00 zł. oraz zmienia wartość ekonomiczną kapitału o 60.600,00zł.

Według stanu na 31.12.2019r. Bank utworzył dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko stopy procentowej w wysokości 152.615,17 zł, gdyż zmiana dochodu odsetkowego z tytułu nagłego spadku stóp procentowych o 200 pb. przekracza ustalony poziom 4% funduszy własnych. W.w. wymóg kapitałowy stanowi 1,08% funduszy własnych Banku .

XII. Polityka wynagradzania

Zasady wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i

Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. znajdują się w opracowanej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku „Polityce wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Busku-Zdroju”. Polityka jest dostępna na stronie www.bsbuskozdroj.pl. Raz w roku, Rada Nadzorcza dokonuje oceny wpływu Polityki na działalność Banku oraz w miarę potrzeb i zmieniającego się stanu prawnego dokonuje jej aktualizacji.

XIII. Ryzyko płynności i finansowania

Podstawowym celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych (w tym w szczególności nadzorczych miar płynności, wynikających z Uchwały nr 386/2008 KNF) oraz Rozporządzenia 575/2013 UE.

Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie. Tak przyjęty cel sprowadza zagadnienia płynności do obszaru stabilności źródeł finansowania Banku (w tym zagospodarowanie nadwyżki środków) oraz możliwości upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie, bez istotnej utraty ich wartości. W związku z powyższym, celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz potrzeby mogące się pojawić w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

Bank Spółdzielczy w Busku- Zdroju dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, w związku z tym zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i w Systemie, ale w przypadku sytuacji awaryjnej posiada możliwości pozyskania dodatkowych źródeł finansowania zarówno z Banku Zrzeszającego jak i SOZ BPS. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej są to przede wszystkim limit debetowy i limit lokacyjny. Na dzień 31.12.2019r. Bank posiadał niewykorzystany limit debetowy w Banku Zrzeszającym w wysokości 2.818 tys. zł oraz limit lokacyjny na poziomie 7.044 tys. zł, które w przypadku zachwiania sytuacji płynnościowej mogą być wykorzystane do pozyskania dodatkowych środków w formie np. depozytów terminowych lub kredytu w rachunku bieżącym.

Bank Zrzeszający pełni również istotną rolę w zakresie zabezpieczania płynności śróddziennej, realizując w ciągu dnia operacyjnego wszystkie operacje bezgotówkowe uznające i obciążające rachunek bieżący Banku oraz jest partnerem w zakresie udzielania kredytów konsorcjalnych. Ponadto Bank ma ułatwiony dostęp do rynków finansowych, możliwość zagospodarowania wolnych środków na lokatach oferowanych przez BPS S.A lub w bonach pieniężnych i papierach skarbowych, nabywanych za pośrednictwem Banku Zrzeszającego. Posiada również możliwość dokonywania zasileń gotówkowych i odprowadzania nadwyżek gotówki oraz przeprowadzania rozliczeń pieniężnych złotych i dewizowych. Ponadto Bank Zrzeszający stanowi wsparcie dla

banków spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności.

Bank jest również uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność. Funkcjonowanie w ramach Systemu stanowi dodatkowy element zabezpieczenia płynności i możliwość pozyskania awaryjnego finansowania w przypadku zagrożenia płynności Banku. Uczestnicy, u których istnieje niebezpieczeństwo utraty płynności lub wypłacalności, mogą skorzystać z pomocy finansowej udzielonej przez Spółdzielnię SOZ BPS w formie: pożyczki restrukturyzacyjnej, gwarancji, poręczeń lub innych zabezpieczeń, pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych, wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwy banku spółdzielczego, wpłaty na kapitał zapasowy lub rezerwy banku zrzeszającego. W celu stworzenia skutecznego mechanizmu zapewnienia płynności swoim Uczestnikom Bank Zrzeszający prowadzi rachunki Depozytu Obowiązkowego, na których zgromadzone są środki uczestników SOZ BPS, czyli banków spółdzielczych. Do pozostałych zadań Spółdzielni należy: dbałość o stosowanie i utrzymywanie w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS wysokich standardów zarządzania ryzykiem w tym ryzykiem płynności, wykonywanie audytu wewnętrznego Uczestników, monitorowanie sytuacji finansowej i poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej oraz podejmowanie działań mających na celu kontrolę i ograniczanie ryzyka ich działalności, wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie m.in. poprzez aktualizację kwoty depozytu obowiązkowego, prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności między Uczestnikami, opracowywanie zasad zarządzania ryzykiem płynności w Systemie, udzielanie pomocy w prowadzeniu procesów restrukturyzacyjnych i naprawczych.

Funkcjonując w strukturach zrzeszeniowych Bank tak kształtuje swoją strukturę płynnościową aby samodzielnie utrzymać zdolność do prowadzenia działalności i regulowania zobowiązań płatniczych, bez korzystania z finansowania zewnętrznego.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Bank zarządza płynnością na poziomie Centrali. Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (działalność operacyjna) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka z uwzględnieniem skali i rodzaju prowadzonej działalności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

- Rada Nadzorcza Banku:
  - a) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności,
  - b) zatwierdza Plan Strategiczny i Plan Finansowy Banku oraz Plan pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
  - c) nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.
  - d) określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku (tzw. apetyt na ryzyko),

- e) pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank,
- f) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
  - wzrastającym kosztem finansowania,
  - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności,
  - wzrastającą luką płynności,
  - zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
  - znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności,
  - spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
  - zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.
- g) przynajmniej raz w roku powinna otrzymać sprawozdanie zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności.
- Zarząd Banku:
  - a) odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Planu Strategicznego, Planu Finansowego Banku w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
  - b) odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych
  - c) dostosowuje strukturę organizacyjną Banku oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka Banku,
  - d) precyzyjnie i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności, adekwatną do strategii działalności,
  - e) sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
  - f) odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
  - g) odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,
  - h) przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd polityki i zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz ocenę mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
  - i) Zarząd Banku wyznacza Głównego Księgowego jako osobę, która będzie odpowiedzialna za proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku.
  - j) Zespół Ryzyk i Analiz jest odpowiedzialny za proces monitorowania ryzyka płynności w Banku.
- Główny Księgowy odpowiedzialny jest za:
  - a) utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości

zapewniającej:

- wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
- utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
- b) bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
- c) lokowanie nadwyżek finansowych i zakup bonów pieniężnych, skarbowych NBP w ramach posiadanego pełnomocnictwa,
- d) utrzymywanie poziomu nadzorczych miar płynności,
- e) utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
- f) maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),
- g) prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
- h) identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku oraz monitorowanie ryzyka płynności,
- i) uczestnictwo w opracowaniu polityki prowadzenia działalności – Planu Strategicznego Banku,
- j) uczestnictwo w opracowaniu Planu finansowego przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych,
- k) weryfikację planów awaryjnych komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,
- l) realizację działań awaryjnych.
- Zespół Ryzyk i Analiz:
  - a) oblicza poziom nadzorczych miar płynności,
  - b) dokonuje pomiaru ryzyka płynności, zgodnie z obowiązującymi procedurami,
  - c) opracowuje propozycje limitów dotyczących ryzyka płynności,
  - d) analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
  - e) sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
  - a) realizacji Planu Strategicznego, Planu Finansowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów oraz Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
  - b) zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
  - c) dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
  - d) kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj.

w szczególności poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku , umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej na wymaganym poziomie),
- monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych,
- analizę struktury źródeł finansowania działalności, w szczególności depozytów,

- wyznaczanie osadu we wkładach i ocenę stabilności źródeł finansowania,
- kontrolę przestrzegania limitów stanów gotówki w kasach Banku w ramach potrzeb, dokonując zasileń, bądź odprowadzeń nadmiaru gotówki,
- kontrolę środków na rachunkach nostro, zabezpieczając płynność dewizową Banku w walutach obcych poprzez transakcje na walutowym rynku międzybankowym,
- analizę stopnia zrywalności depozytów terminowych i wcześniejszych spłat kredytów,
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej oraz koncentracji depozytów,
- analizę dużych deponentów,
- stopień wykorzystania ustanowionych limitów,
- metodę urealnionej luki,
- testy warunków skrajnych.

Funkcjonujący w Banku system informacji zarządczej w zakresie ryzyka płynności pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Podstawowymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- depozyty stabilne (stałe) - depozyty, które w długim okresie czasu wykazują nieznaczne wahania; dzięki tym depozytom Bank może finansować aktywa o dłuższych terminach zapadalności; wartość depozytów stabilnych jest wyznaczana jako iloczyn wartości depozytów w poszczególnych grupach podmiotowych i rodzajowych oraz wskaźnika osadu, wyliczonego dla danej grupy depozytów w analizowanym okresie,
- depozyty niestabilne (zmienne) - stanowią różnicę pomiędzy łącznym stanem depozytów, a wartością depozytów stabilnych z tego samego okresu; Bank nie może na nich polegać przy finansowaniu aktywów o dłuższych terminach zapadalności,
- płynność finansowa- zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców) Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach,
- płynność śróddzienna (bieżąca) – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu,
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,

- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- luka płynności- zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym sporządzane na podstawie szacunków przepływów pieniężnych w celu ustalenia przyszłego poziomu płynności.
- ryzyko płynności-zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat,
- aktywa płynne- aktywa łatwo wymienialne na gotówkę w szczególności: gotówka w kasach i skarbcu, rachunki bieżące zlotowe i walutowe, lokaty zlotowe i walutowe (niezablokowane) z terminem zapadalności do 30 dni, instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni, pozostałe należności od podmiotów regulowanych z terminem zapadalności do 30 dni,
- bufor płynności – wysokość potrzebnych aktywów płynnych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym horyzoncie czasu.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji kryzysowej, zagrażającej płynności Banku, które są zintegrowane z procesem analizy ryzyka płynności w Banku, założeniami oraz rezultatami testów warunków skrajnych, jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynności. Plany awaryjne podlegają przeglądowi i aktualizacji co najmniej raz w roku, a w przypadku zmian warunków rynkowych lub skali prowadzonej działalności z większą częstotliwością. Plany awaryjne podlegają testowaniu z częstotliwością roczną.

W ramach obowiązujących wewnętrznych procedur awaryjnych prowadzi się ponadto: monitoring kształtowania się czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności, scenariuszowe analizy zdolności Banku do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne, w przypadku kryzysu płynności w Banku i w sektorze bankowym, kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalające na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi.

Tryb obiegu informacji i współpracy poszczególnych jednostek/komórek organizacyjnych Banku w ramach systemu zarządzania płynnością uwzględnia: organy kierownicze oraz nadzorcze Banku, a także komórki pełniące funkcje operacyjne oraz kontrolne.

Funkcje skarbowe i funkcje zarządzania płynnością w Banku są w pełni scentralizowane. Zagospodarowaniem wolnych środków (nadwyżek) zajmuje się Główny Księgowy.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty sektora niefinansowego, które według stanu na 31.12.2019r. stanowiły 80,97% bazy depozytowej a wśród nich depozyty osób prywatnych, których udział w depozytach ogółem wyniósł 50,63%. Depozyty sektora budżetowego, które stanowią dodatkowe źródło finansowania działalności Banku, stanowiły 19,03% ogółu depozytów.

Według stanu na 31.12.2019r. wartość depozytów wynosiła 235.728 tys. zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 10,26% tj. 21.926 tys. zł. Depozyty terminowe o wartości 66.128 tys. zł stanowiły 28,05% depozytów ogółem, natomiast depozyty bieżące, których wartość wyniosła 169.600 tys. zł -71,95%. Ryzyko wynikające z wyższego udziału depozytów bieżących niż terminowych w bazie depozytowej jest rekompensowane wysokim

wskaźnikiem osadu a także dużym udziałem aktywów płynnych w aktywach ogółem. Wartość kredytów na koniec 2019r. ukształtowała się na poziomie 99.840 tys. zł i całości pokryta była depozytami, w tym również depozytami stabilnymi. Zrywalność depozytów w analizowanym roku kształtowała się na niskim poziomie i nie zagrażała stabilności bazy depozytowej, co potwierdzają uzyskane wskaźniki osadu ogółem zarówno w odniesieniu do depozytów bieżących (87,13%) , jak i terminowych (73,70%).

Bank jest obciążony ryzykiem płynności wynikającym z finansowania kredytów długoterminowych, depozytami krótkoterminowymi i średnioterminowymi. Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową, w ramach której Bank bada strukturę pasywów długoterminowych w powiązaniu ze strukturą aktywów długoterminowych. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych głównie osób prywatnych oraz budżetu. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Ma to odzwierciedlenie w charakterystyce konstruowanych produktów. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dłuższych przedziałach płynności stabilnymi źródłami finansowania, do których zalicza osad na depozytach oraz fundusze własne. Stabilne źródła finansowania działalności Banku ogółem na koniec 2018 roku wyniosły 216.546 tys. zł w tym osad na depozytach 202.463 tys. zł, fundusze własne 14.083 tys. zł. Sytuacja Banku w obszarze płynności finansowej była stabilna, o czym świadczą uzyskane wskaźniki osadu i stabilności bazy depozytowej. Bank spełniał nadzorcze miary płynności, wskaźniki zabezpieczania płynności oraz wskaźniki finansowania aktywów w tym również aktywów długoterminowych kształtowały się na bezpiecznym poziomie, co świadczy o prawidłowej strukturze finansowania działalności Banku.

Bank zarządza płynnością krótkoterminową, średnioterminową i długoterminową. Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, która wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy, tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności. Zarządzanie płynnością krótkoterminową polega na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa o wysokim stopniu płynności, stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

Na dzień sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o która mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjna miara płynności -wskaźnik LCR, nie spadła poniżej wymaganego minimalnego poziomu).

Nazwa nadwyżki	Wartość w tys. zł
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	43.239

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

Do alternatywnych potencjalnych źródeł finansowania wzmacniających zdolność Banku do przetrwania zdarzeń kryzysowych można zaliczyć, przykładowo:

- przyrost depozytów,
- wydłużenie terminów wymagalności zobowiązań,
- nowe emisje instrumentów dłużnych krótko- i długoterminowych,
- transfery funduszy wewnątrz grupy, nowe emisje kapitałowe, sprzedaż spółek zależnych lub linii biznesowych,
- sekurytyzację aktywów,
- sprzedaż lub transakcje repo nieobciążonych, wysoce płynnych aktywów,
- ciągnięcie przyznaných linii finansowania,
- kredyt lombardowy z banku centralnego.

Aktywa nieobciążone-aktywa, które mogą być natychmiast wykorzystane przez bank jako przedmiot zastawu zabezpieczającego pozyskanie finansowania lub do celów handlowych lub zarządzania ryzykiem.

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank wprowadził limity ostrożnościowe, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Nadwyżki finansowe Bank lokuje w aktywa płynne, które mają za zadanie przetrwanie w sytuacji skrajnej oraz utrzymuje depozyt obowiązkowy w Banku Zrzeszającym. Systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewnia niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych a przystąpienie do Systemu Ochrony BPS zapewnia otrzymanie pomocy płynnościowej w takiej sytuacji.

Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszcza do sytuacji ich przekraczania są limity regulacyjne, wynikające z Uchwały nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności:

- luka płynności krótkoterminowej (M1),
- współczynnik płynności krótkoterminowej (M2),
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M3),
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4) oraz
- wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR, wynikający z Rozporządzenia 575/2013, który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną w okresie 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności. Wskaźnik LCR oblicza się jako stosunek zabezpieczenia przed utratą płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami dotyczącymi kolejnych 30 dni zakłada się, że przyływy nie mogą stanowić więcej niż 75%.

Informacja o kształtowaniu się w.w. nadzorczych miar płynności przekazywana jest codziennie Prezesowi Zarządu bezpośrednio nadzorującemu zarządzanie ryzykiem płynności oraz miesięcznie dla Zarządu i kwartalnie dla Rady Nadzorczej.

W minionym roku limity nadzorcze w zakresie ryzyka płynności były przestrzegane i ani razu nie zostały przekroczone a ich poziom na dzień 31.12.2019r. prezentuje poniższa tabela.

L.p.	Miara nadzorcza	Limit ostrożnościowy Banku	Limit nadzorczy	Wartość na dzień 31.12.2019r.
1.	M1	➤ 500 tys. zł	brak	96.486 tys. zł
2.	M2	1,10	brak	3,71
3.	M3	1,10	1,00	1,74
4.	M4	1,05	1,00	1,98
5.	LCR	1,10	1,00	3,08

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech kwartałów 2019 roku kształtują się następująco:

Nazwa wielkości w tys. zł	31.03.2019r.	30.06.2019r.	30.09.2019r.	31.12.2019r.
Zabezpieczenie przed utratą płynności (aktywa płynne)	59 088	59 252	66 569	67 239
Wypływy środków pieniężnych netto	35 506	33 511	38 404	38 203
Wpływy pieniężne netto	10 082	10 157	11 329	16 336
Wskaźnik pokrycia wypływów netto	2,32	2,54	2,46	3,08

Oprócz nadzorczych miar płynności Bank monitoruje i analizuje następujące wskaźniki, ograniczające ryzyko płynności:

- wskaźnik płynności do 7 dni,
- wskaźnik płynności do 1 miesiąca,
- wskaźnik płynności do 3 miesięcy,
- wskaźnik płynności do 6 miesięcy,
- wskaźnik płynności do 1 roku,
- wskaźnik płynności do 2 lat,
- wskaźnik płynności do 5 lat,
- wskaźnik płynności do 10 lat,
- wskaźnik płynności do 20 lat,
- wskaźnik płynności powyżej 20 lat.
- aktywa płynne / aktywa wg wartości bilansowej [%],
- aktywa płynne / depozyty niestabilne (ponad osad) [%],
- aktywa płynne / zobowiązania pozabilansowe udzielone [%],
- kredyty wg wartości nominalnej / aktywa wg wartości bilansowej [%],
- zobowiązania pozabilansowe udzielone / aktywa wg wartości bilansowej [%],
- depozyty stabilne / aktywa wg wartości bilansowej [%],
- depozyty niestabilne / aktywa wg wartości bilansowej [%],

- procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%],
- zobowiązania wobec sektora finansowego / aktywa wg wartości bilansowej [%],
- kredyty i pożyczki otrzymane od sektora finansowego wg wartości nominalnej/ aktywa wg wartości bilansowej [%],
- wskaźnik osadu ogółem [%],
- depozyty od banków / aktywa wg wartości bilansowej [%],
- depozyty / kredyty wg wartości nominalnej, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%],
- depozyty/ kredyty wg wartości nominalnej i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%],
- depozyty stabilne / kredyty wg wartości nominalnej, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%],
- depozyty stabilne / kredyty wg wartości nominalnej i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%],
- aktywa trwałe netto / fundusze własne [%],
- depozyty stabilne (50% ich wartości) + fundusze własne / należności z tytułu kredytów wg wartości nominalnej, skup. wierz. i zrealiz. gwarancje o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%],
- należności z tytułu kredytów wg wartości nominalnej, skup. wierz. i zrealiz. gwarancje o terminie zapadalności powyżej 5 lat / kredyty wg wartości nominalnej, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów Bank dokonuje analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych obliczając wskaźniki tzw. luki płynności. Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie. Schematy urealniania wynikają bądź to ze specyfiki instrumentów finansowych bądź też z zaobserwowanych historycznie zachowań, takich jak przedpłaty kredytów czy utrzymywanie się osadu depozytowego. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza skumulowane wskaźniki luki płynności dla poszczególnych przedziałów czasowych, wyrażone jako stosunek wartości aktywów do pasywów w tym przedziale. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich przedziałach czasowych zostały dotrzymane.

Urealniona luka płynności na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
AKTYWA BILANSOWE	252 044	6 937	107 606	20 086	3 219	4 652	8 543	13 566	25 719	33 848	13 774	14 094
PASYWA BILANSOWE	252 044	32 437	58	189	857	860	318	1	1	0	0	217 322
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	20 017	7 863	0	6 114	0	4 019	2 021	0	0	0	0	0
Wskaźniki płynności												
Luka		-33 362	107 548	13 782	2 362	-228	6 204	13 565	25 718	33 848	13 774	-203 229
Luka skumulowana		-33 362	74 186	87 968	90 330	90 103	96 306	109 871	135 590	169 437	183 211	-20 017
Wskaźnik płynności		0,17	1 857,92	3,19	3,76	0,95	3,65	11 230,01	23 656,49	-	-	0,06
Wskaźnik płynności skumulowany		0,17	2,84	2,89	2,90	2,72	2,76	3,01	3,48	4,10	4,35	0,93

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności, do których zaliczyć należy:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

W tym celu Bank w okresach miesięcznych przeprowadza testy warunków skrajnych, badające wpływ zmiany zarówno czynników wewnętrznych, jak i systemowych (oddzielnie, jak i łącznie) na możliwość utrzymania płynności przez Bank. Wyniki testów warunków skrajnych Bank wykorzystuje do planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego oraz zmiany polityki płynnościowej.

Bank dokonuje testów warunków skrajnych – scenariuszowych polegających na zmianach struktury aktywów i pasywów, które mogą ulec zmianie w przypadku zmiany sytuacji na rynkach finansowych, zmiany otoczenia w którym Bank funkcjonuje, wpływu konkurencji, oraz zmian kształtowania się pozycji aktywów i pasywów.

Bank przeprowadza następujące testy warunków skrajnych:

- test zakładający spadek zobowiązań bieżących i terminowych od podmiotów niefinansowych oraz podmiotów sektora budżetowego o 20% i jego wpływ na współczynnik płynności krótkoterminowej (M2) oraz współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4),
- odwrócony test zakładający spadek poziomu zobowiązań bieżących i terminowych od podmiotów sektora niefinansowego i rządowego oraz samorządowego przy jednoczesnej konieczności utrzymania współczynnika płynności krótkoterminowej (M2) na poziomie min 1,00, który pokazuje o ile mogłyby spaść zobowiązania bieżące i terminowe aby w.w. współczynnik ukształtował się na minimalnym poziomie,
- odwrócony test zakładający szokowy spadek środków obcych stabilnych, przy jednoczesnej konieczności utrzymania współczynnika pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4) na minimalnym poziomie 1,00, który pokazuje o ile mogłyby spaść środki obce stabilne aby w.w. współczynnik ukształtował się na minimalnym poziomie,
- test obrazujący kształtowanie się wskaźnika LCR, w przypadku wzrostu wypływów o 20%,
- test badający wpływ wycofania przez klientów środków niegwarantowanych przez BFG na wskaźnik LCR,
- odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań Banku, który pokazuje w jakim stopniu posiadane wolne środki oraz możliwe do pozyskania pokryłyby zobowiązania bieżące i terminowe,
- test obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów ogółem o 20%,

- test obrazujący maksymalny okres obsługi klientów Banku w przypadku różnej dynamiki wpływów środków oraz braku wpłat gotówkowych i uznań bezgotówkowych,
- test badający wpływ na poziom wskaźników płynności pogorszenia się jakości portfela kredytowego Banku, zakładający przekwalifikowanie 10% należności w sytuacji normalnej i pod obserwacją do grupy zagrożonych,
- test badający wpływ na poziom wskaźników płynności pogorszenia się jakości portfela kredytowego Banku o 10% oraz zmiany struktury aktywów zakładającej wzrost obliiga kredytowego o 10%,
- test badający wpływ na poziom wskaźników płynności pogorszenia się jakości portfela kredytowego Banku o 10%, zmiany struktury aktywów zakładającej wzrost obliiga kredytowego o 10% oraz spadku depozytów terminowych o 10%,
- test kształtowania się wskaźników płynności przy zastosowaniu prognoz kształtowania się aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych w oparciu o zatwierdzony plan finansowy Banku.

Przeprowadzone testy warunków skrajnych wykazały, iż poziom ryzyka płynności w żadnym przypadku wystąpienia sytuacji skrajnej nie wymaga uruchamiania planów awaryjnych ani zabezpieczenia tego ryzyka wewnętrznym wymogiem kapitałowym oraz, że Bank będzie utrzymywał płynność finansową na pożądanym poziomie. Informacja o wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych prezentowana jest razem z analizą ryzyka płynności w okresach miesięcznych Zarządowi i kwartalnie Radzie Nadzorczej.

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank prowadzi następujące działania :

- 1) kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
- 2) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych i aktywów nieobciążonych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;
- 3) ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań;
- 4) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
- 5) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
- 6) stałe umowy współpracy z bankami umożliwiające przyjęcie lokat międzybankowych lub zaciągnięcie kredytów i pożyczek;
- 7) pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami;
- 8) trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych;
- 9) wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;
- 10) Kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej,

Ponadto w celu ograniczenia ryzyka płynności Bank podejmuje działania o charakterze organizacyjnym, proceduralnym oraz kontrolnym polegające m.in. na:

- 1) stworzeniu struktury organizacyjnej, odpowiadającej profilowi ryzyka i skali działania,
- 2) opracowaniu i wdrożeniu regulacji wewnętrznych, zapewniających prawidłowy pomiar, redukcji i monitorowania płynności,

- 3) opracowaniu scenariuszy warunków skrajnych, uwzględniających wpływ zarówno czynników wewnętrznych jak i systemowych na możliwość utrzymania płynności przez Bank,
- 4) stworzeniu planów awaryjnych, uwzględniających różne scenariusze rozwoju niekorzystnych sytuacji,
- 5) przeprowadzeniu szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem płynności,
- 6) ujęciu w procedurach kontroli zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem płynności,
- 7) zapewnieniu, by kierownictwo otrzymywało bieżące i adekwatne informacje o poziomie płynności.

XIV. Dźwignia finansowa

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych (miara ekspozycji całkowitej), przy czym:

- 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, udziałów kapitałowych pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.*	Pozycja	Kwota
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	252 043 518
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	11 216 532
7	Inne korekty	291 549
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	263 551 599

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	252 395 955
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-60 888
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem	252 335 067

	instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	20 017 145
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-8 800 613
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	11 216 532
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	13 672 759
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	263 551 599
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	5,19

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	252 395 955
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	252 395 955
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	45 107 576
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	35 290 425
EU-7	Instytucje	92 286 948
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	0
EU-9	Ekspozycje detaliczne	67 561 185
EU-10	Przedsiębiorstwa	0
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 999 595
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	10 150 226

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	W „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju” określono zadania w zakresie wyliczania i monitorowania wskaźnika dźwigni, wskazano minimalne wymogi dla głównych miar ryzyka w zakresie kapitałów oraz wskaźnika dźwigni, założenia przeprowadzania testu warunków skrajnych w zakresie dźwigni finansowej oraz zasady szacowania kapitału na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, które bank uznaje za istotne. Wskaźnik dźwigni finansowej jest monitorowany systematycznie w cyklach kwartalnych w ramach oceny adekwatności kapitałowej, informacja przedstawiana jest Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Wpływ na wskaźnik dźwigni w 2019r (5,19%), który uległ spadowi w porównaniu do roku poprzedniego (5,57%) miały następujące czynniki: wzrost ekspozycji wobec banków centralnych, samorządów i podmiotów sektora publicznego, ekspozycji wobec instytucji i ekspozycji detalicznych a także spadek ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania oraz wzrost funduszy własnych, wynikający z podziału zysku za 2018r.

XV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej został opisany w dokumencie „System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Busku- Zdroju”, który dostępny jest na stronie internetowej Banku.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone**Formularz A – Aktywa**

			Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
			010	040	060	090
010	Aktywa Banku				252 043 518	
020	Kredyty na żądanie				7 063 041	
030	Instrumenty udziałowe				1 202 476	
040	Dłużne papiery wartościowe				50 686 767	
050	w tym: obligacje zabezpieczone					
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami					
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych				6 202 108	
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe				688 263	
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe					
100	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie				184 216 158	
120	Inne aktywa				8 875 076	

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane

			Wartość nominalna obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość nominalna zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia
			010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank			184 838 373
140	Kredyty na żądanie			
150	Instrumenty udziałowe			
160	Dłużne papiery wartościowe			

170	w tym: obligacje zabezpieczone		
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych		
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe		
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe		
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie		175 067 562
230	Inne zabezpieczenia otrzymane		9 770 811
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS		
250	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem		

XVII. Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Busku- Zdroju oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Podpisy Członków Zarządu:

Anna Karwat –Prezes Zarządu

Dorota Kumor – Z-ca Prezes Zarządu

Marcin Hamułka– Członek Zarządu

PREZES ZARZĄDU

Anna Karwat

Z-CA PREZESA
DYREKTOR FINANSOWY

Dorota Kumor

CZŁONEK ZARZĄDU

Dyrektor Handlowy

Marcin Hamułka